

УДК 630:(477.46)

**ВИДОВИЙ СКЛАД ПІДЛІСОКУ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ**

Г.П. Леонтяк, д.с.-г.н., професор

**Рибницька філія Придністровського державного університету
(Молдова)**

М.Ю. Осіпов, к.с.-г.н., доцент

Уманський національний університет садівництва

Підлісок – як невід’ємний компонент лісових насаджень Правобережного Лісостепу України виконує ряд екологічних функцій, зокрема зменшує розростання трав’яної рослинності, прискорює мінералізацію органічного опаду тощо. Підлісок тісно пов’язаний з іншими компонентами: деревостаном, підростом, травами, фауною і, як наслідок, впливає на стан та продуктивність насаджень. Вивчення особливостей зростання та біологічних властивостей рослин, що ростуть в підліску лісових насаджень Правобережного Лісостепу України дозволить встановити стан, перспективи використання та можливість створення екологічних ніш для підвищення продуктивності насаджень та формування сприятливих умов для розвитку лісової фауни.

Дослідженнями підтверджено, що вплив підліску на розвиток інших компонентів лісостану може бути за певних умов і позитивним, і негативним [1, 2].

Дослідження проводились в лісових насадженнях Юрківського лісництва ДП «Уманське лісове господарство». Встановлено, що підлісок представлений наступними чагарниковими породами: глід одноматочковий (*Crataegus monogyna* Jacq.), бузина чорна (*Sambucus nigra* L.), акація жовта (*Caragana arborescens* Lam.), ліщина звичайна (*Corylus avellana* L.), жимолость татарська (*Lonicera tatarica* L.), дерен звичайний (*Cornus mas* L.), шипшина собача (*Rosa canina* L.), свидина кров’яна (*Swida sanguine* (L.) Opiz) та бруслина бородавчаста (*Euonymus verrucosa* Scop.). Окрім вищеназваних рослин у насадженнях зростають й інші підліскові породи, але вони зустрічаються

поодинокі, інколи куртинами і їх частка у насадженнях не значна (крушина ламка (*Rhamnus frangula* L.), клен татарський (*Acer tataricum* L.), калина звичайна (*Viburnum opulus* L.), калина цілолиста (*Viburnum lantana* L.), аморфа кущова (*Amorpha fruticosa* L.) та інші).

Підлісок у лісництві розміщений нерівномірно, зокрема представляється одним або двома видами кущів. Зімкнутість підліску коливається від 20 до 40 %, у деяких випадках до 60 %, але суцільні насадження утворює рідко. Оскільки формування підліску залежить від складу насадження та повноти, то густий підлісок найкраще розвинений у насадженнях повнотою менше 0,7. У насадженнях з повнотою 0,7–0,8 формується рідкий підлісок із загушеннями у вікнах та на узліссях.

Також важливим фактором для формування підліску є вік насадження та особливості ведення господарства у лісництві. Нашими дослідженнями встановлено, що густота підліску збільшується до 40 % коли вік дубових насаджень складає більше 70 років, а господарчі заходи не ставлять на меті видалення усього підліску при рубках догляду.

Комплексне дослідження лісівничо-екологічної ролі підліску у лісових насадженнях Правобережного Лісостепу України дає змогу охарактеризувати процеси формування та функціонування його та запропонувати лісівничі заходи догляду за ним.

Список використаних джерел

1. Леонтьяк Г.П. Экологическая роль дикорастущих плодовых растений в лесных насаждениях / Г.П. Леонтьяк, Г.Т. Криницкий и др. – Кишинев : Тимпул, 2003. – 433 с.
2. Осіпов М.Ю. Лісівничі особливості глоду одноматочкового (*Crataegus monogyna* Jacq.) та використання його в умовах Правобережного Лісостепу України [Текст]: автореферат дис. ... канд. с.-г. наук : 06.03.03 / М.Ю. Осіпов; Держ. вищ. навч. закл. «Нац. лісотехн. ун-т України». – Львів, 2014. – 22 с.